

ΕΘΝΟΣ
29 Ιουλίου 2006

Ο ΔΑΝΕΙΣΜΟΣ ΔΕΝ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΤΟ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Συνέντευξη στην Έφη Καραγιώργου

Οι καταναλωτές θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί όταν δανείζονται, να μην υπερβαίνουν τα όριά τους και να μην ξεχνούν ότι «ο δανεισμός δεν αποτελεί υποκατάστατο του εισοδήματος», επισημαίνει μιλώντας στο «Εθνος» ο γενικός γραμματέας της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών κ. Χρήστος Βλ. Γκόρτσος. Υπογραμμίζει ακόμα πως οι ελληνικές τράπεζες εξακολουθούν να προσφέρουν τα υψηλότερα επιτόκια καταθέσεων -μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης- και ότι σταδιακά τα επιτόκια χορηγήσεων συγκλίνουν με τον μέσο όρο της ευρωζώνης. Επίσης αναφέρει πως τα θέματα που άπτονται της προστασίας του καταναλωτή είναι πρωταρχικής σημασίας για την ΕΕΤ, η οποία έχει αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών.

Είναι ακόμα ακριβές οι ελληνικές τράπεζες σε σχέση με τις ευρωπαϊκές σε ό,τι αφορά επιτόκια και προμήθειες;

Με βάση τα πιο πρόσφατα στοιχεία από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Τράπεζα της Ελλάδος και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς η Ελληνική Ένωση Τραπεζών δεν συλλέγει στοιχεία αναφορικά με το περιθώριο των τραπεζικών επιτοκίων και το ύψος των προμηθειών, προκύπτουν τρία ενδιαφέροντα στοιχεία:

Η σύγκλιση των ονομαστικών τραπεζικών επιτοκίων δανεισμού σε όλους τους επιμέρους τομείς χρηματοδότησης (επιχειρηματική, στεγαστική και καταναλωτική πίστη) ανάμεσα στη Ελλάδα και τον μέσο όρο των υπόλοιπων κρατών-μελών της ευρωζώνης είναι διαρκής κατά τα τελευταία έτη. Τονίζω την έννοια του μέσου όρου της ευρωζώνης ακριβώς για να υποδείξω ότι πολλές εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες προσφέρουν χαμηλότερα ονομαστικά επιτόκια δανεισμού στην πελατεία τους, έναντι άλλων τραπεζών εγκατεστημένων στην ευρωζώνη.

Τα ονομαστικά επιτόκια των τραπεζικών δανείων προς ιδιώτες και επιχειρήσεις μέσα στην ευρωζώνη συνεχίζουν να διαφέρουν μεταξύ των κρατών-μελών, λόγω εξωγενών και ενδογενών παραγόντων, όπως είναι ο πληθωρισμός και το λειτουργικό κόστος της κάθε τράπεζας.

Τέλος, να επισημάνω πως οι ελληνικές τράπεζες εξακολουθούν να προσφέρουν, ειδικά προς τους ιδιώτες, τα υψηλότερα ονομαστικά επιτόκια τραπεζικών καταθέσεων σε σχέση με τον μέσο όρο της ευρωζώνης και για όλες τις χρονικές διάρκειες.

Κατά συνέπεια, ίσως να μην είναι πια καθόλου... ακριβές ότι οι ελληνικές τράπεζες είναι «ακριβές»!

Ποιος ο ρόλος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ) σε θέματα προστασίας καταναλωτών; Ποιες οι ενέργειές της για την εκπαίδευσή τους;

Η εκπαίδευση του καταναλωτή αποτελεί ζωτικής σημασίας παράγοντα για την ορθή εφαρμογή και την «αξιοποίηση» των δυνατοτήτων που παρέχονται σε αυτόν από το

ρυθμιστικό πλαίσιο, ιδίως σε ό,τι αφορά την πληροφόρηση της οποίας γίνεται αποδέκτης, σημειώνει ο κ. Γκόρτσος.

Γνώμονας της ΕΕΤ είναι η προαγωγή της προστασίας του καταναλωτή εκεί που πραγματικά χρειάζεται, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη εύρυθμης λειτουργίας, ευελιξίας και ανταγωνιστικότητας της ελληνικής αγοράς.

Για τον λόγο αυτόν η ΕΕΤ παρακολουθεί στενά τις εξελίξεις σε ό,τι αφορά το ρυθμιστικό πλαίσιο σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο και συμμετέχει στις διαβουλεύσεις που γίνονται με τους δημόσιους φορείς και αρχές και τις ενώσεις καταναλωτών. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, όπως η εκπόνηση κωδίκων και αρχών δεοντολογίας, η διοργάνωση ή συμμετοχή σε ημερίδες για ζητήματα της προστασίας του καταναλωτή σε συνεργασία με ενώσεις καταναλωτών, η δημοσίευση καταχωρίσεων στον Τύπο, η εκπόνηση ενημερωτικών φυλλαδίων με στόχο πάντα τη βελτίωση των παρεχόμενων από τα μέλη της υπηρεσιών και αφετέρου την «εκπαίδευση» του καταναλωτή.

Τι πρέπει να προσέχουν οι καταναλωτές όταν επιλέγουν τράπεζα και προϊόν;

Ο κ. Γκόρτσος επισημαίνει χαρακτηριστικά ότι «ο δανεισμός δεν αποτελεί υποκατάστατο του εισοδήματος», και γι αυτό οι καταναλωτές θα πρέπει να αξιολογούν με υπευθυνότητα τις δυνατότητες που έχουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν.

Όπως λέει, «ο έντονος ανταγωνισμός που επικρατεί μεταξύ των πιστωτικών ιδρυμάτων παρέχει μεγάλα και σημαντικά περιθώρια επιλογών στον καταναλωτή ως προς την ποικιλία των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά και ως προς τις τιμές στις οποίες αυτές προσφέρονται».

Κυρίως χρειάζεται:

Προγραμματισμός και ρεαλιστική αξιολόγηση των αναγκών τους, ώστε να θέτουν προτεραιότητες και να γνωρίζουν ακριβώς τι χρειάζονται.

Να προβαίνουν σε έρευνα αγοράς, αφιερώνοντας επαρκή χρόνο στη λήψη της αναγκαίας πληροφόρησης για τις υποχρεώσεις που πρόκειται να αναλάβουν.

Εφόσον δεν κατανοούν οποιονδήποτε όρο ή προϋπόθεση, να ζητούν τις απαραίτητες διευκρινίσεις και να βεβαιώνονται ότι έχουν κατανοήσει πλήρως τα χαρακτηριστικά του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

Πώς βλέπετε τη εξέλιξη του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος την επόμενη πενταετία;

Ο ρόλος και η σημασία των τραπεζών στην Ευρώπη μεταβάλλονται σταθερά τα τελευταία χρόνια. Η εξέλιξη αυτή υπήρξε το σωρευτικό αποτέλεσμα της εισαγωγής του ευρώ, της διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με 10 νέα κράτη-μέλη, της διαρκούς τεχνολογικής καινοτομίας και της επιτάχυνσης της διαδικασίας για τη διαμόρφωση ενός ενιαίου χρηματοπιστωτικού χώρου:

Με τη σταδιακή κατάργηση των περιοριστικών ρυθμιστικών διατάξεων για την ανάληψη ενδοκοινοτικών διασυνοριακών δραστηριοτήτων, και με τη διαμόρφωση ενός κοινοτικού ρυθμιστικού πλαισίου μέσω του οποίου επιδιώκεται η διασφάλιση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, της αποτελεσματικότητας των κεφαλαιαγορών και των συστημάτων πληρωμών, της προστασίας των καταναλωτών καθώς και της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Οι διαφορές στη διάρθρωση μεταξύ των τραπεζικών συστημάτων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξακολουθούν πάντως να είναι σημαντικές και περαιτέρω τάσεις ολοκλήρωσης της αγοράς θα πρέπει να αναμένονται τα επόμενα χρόνια σε ζητήματα όπως το ιδιοκτησιακό καθεστώς, η συγκέντρωση της αγοράς, το μέγεθος και τα διαφορετικά κανάλια

παροχής χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και η παρουσία αλλοδαπών - μέσω υποκαταστημάτων, θυγατρικών, αλλά και μετοχικής συμμετοχής- τραπεζών και χρηματοπιστωτικών ομίλων. Οι ανωτέρω τάσεις αναμένεται με τη σειρά τους να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στα ζητήματα της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς και της αποτελεσματικότητας της κερδοφορίας των τραπεζών, δεδομένου μάλιστα ότι η σύγκλιση των όρων λειτουργίας των συστημάτων των κρατών-μελών θα συνεχίσει να ενισχύεται.

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΕΝΤΟΣ ΕΕ

Μύθος τα υψηλά περιθώρια κέρδους

Ο ανταγωνισμός θα οδηγήσει τις τράπεζες σε περαιτέρω μείωση των περιθωρίων κέρδους; Ο ανταγωνισμός στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα υφίσταται και είναι μάλιστα πάρα πολύ έντονος. Αυτό αποδεικνύεται καθημερινά στην πράξη σε όλες τις κατηγορίες των υπηρεσιών. Επιπλέον, θα μου επιτρέψετε να είμαι επιφυλακτικός όταν ακούω ή διαβάζω πως οι εγκατεστημένες στη χώρα μας τράπεζες λειτουργούν με υψηλά περιθώρια κέρδους, ειδικά στον κλάδο της λιανικής τραπεζικής. Σύμφωνα με στοιχεία πρόσφατης μελέτης της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

η Ο μέσος όρος της προ φόρων κερδοφορίας των τραπεζών που είναι εγκατεστημένες στην Ευρωπαϊκή Ένωση από δραστηριότητες λιανικής τραπεζικής, για το έτος 2004, κυμαίνονταν στο 29% (σε σχέση με τον συνολικό τζίρο από αυτού του τύπου τις δραστηριότητες), ενώ το ποσοστό αυτό στη χώρα μας ήταν μόλις 22%.

Τα στοιχεία δεν δείχνουν «υπερχρέωση»

Για την υπερχρέωση των καταναλωτών ευθύνονται τελικά μόνο οι τράπεζες, που δίνουν αφειδώς δάνεια, ή και οι δανειολήπτες;

Ως προς το πρώτο σκέλος της ερώτησής σας θέλω να είμαι σαφής: αν θεωρήσουμε ως έναν δείκτη προσδιορισμού του όρου «υπερχρέωση» το κόστος εξυπηρέτησης των δανείων από τα νοικοκυριά, ο οποίος ορίζεται ως ο λόγος των μηνιαίων δόσεων προς το μηνιαίο εισόδημα, τότε θα μου επιτρέψετε να αμφισβητήσω ευθέως πως τα ελληνικά νοικοκυριά είναι υπερχρεωμένα. Χρησιμοποιώντας τα αποτελέσματα πανελλαδικών ερευνών που διεξήγαγε και δημοσιοποίησε η Τράπεζα της Ελλάδος, σε συνεργασία με την TNS-ICAP, για το συγκεκριμένο θέμα τόσο το 2002 όσο και το 2005 προκύπτει ότι:

Για το 88% (έναντι 83% το 2002) των νοικοκυριών το κόστος αυτό δεν υπερβαίνει το 40% του εισοδήματός τους.

Για το υπόλοιπο 12% (έναντι 17% το 2002) των νοικοκυριών ο λόγος αυτός υπερβαίνει το 40%, ενώ το 1,6% αυτών των νοικοκυριών ο λόγος κόστους υπερβαίνει το μηνιαίο εισόδημά τους. Αν στα ανωτέρω στοιχεία συνυπολογίσουμε το γεγονός πως περισσότερα από τα μισά νοικοκυριά δήλωσαν, στο πλαίσιο των εν λόγω ερευνών, πως δεν έχουν δανειστεί από το τραπεζικό σύστημα (το 53,1 % το 2005 και το 51,6% το 2002), προκύπτει ότι για τη συντριπτική πλειοψηφία των νοικοκυριών με ή χωρίς χρέος (95% σωρευτικά το 2005), η άμεση χρηματοοικονομική πίεση κυμαίνεται μέσα σε όρια που, σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, θεωρείται ότι δεν συνεπάγονται δυσκολίες στην κανονική εξυπηρέτηση των δανείων τους.

Επίσης ο κ. Γκόρτσος σημειώνει πως οι τράπεζες είναι προσεκτικές κατά τη χορήγηση καταναλωτικών και στεγαστικών δανείων, κάτι το οποίο αποδεικνύεται από το γεγονός ότι

τον Δεκέμβριο του 2005 και τον Απρίλιο του 2006, απέρριψαν άνω του 40% των υποβληθεισών αιτήσεων.

Με δεδομένο ότι οι ελληνικές τράπεζες επεκτείνονται στα Βαλκάνια, με ποιες ενέργειες η ΕΕΤ θα διευρύνει την παρουσία της στην ευρύτερη περιοχή;

Η ΕΕΤ, επιθυμώντας να εξασφαλίσει προστιθέμενη αξία στην επέκταση των δραστηριοτήτων των τραπεζών-μελών της στις χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου, ανέλαβε ήδη από το 2003 πρωτοβουλία για την υπογραφή συμφώνου συνεργασίας μεταξύ των Ενώσεων Τραπεζών της Αλβανίας, Βουλγαρίας, Σερβίας - Μαυροβουνίου, Κύπρου, Ρουμανίας, Βοσνίας - Ερζεγοβίνης, Σλοβενίας, Τουρκίας και Ελλάδας. Το ανωτέρω σύμφωνο συνεργασίας υπογράφηκε το 2004 στην Αθήνα και αποτέλεσε τη βάση για τη θεσμοθέτηση του «Διαβαλκανικού Forum των Τραπεζικών Ενώσεων» των παραπάνω χωρών.

Η ΕΕΤ έχει αναλάβει την Προεδρία και τη Γραμματεία του εν λόγω Forum για την πρώτη τριετία της λειτουργίας του.

Στις συναντήσεις του Forum διαπιστώθηκε και στην πράξη η μεγάλη χρησιμότητά του ως forum ανταλλαγής πληροφοριών και τεχνογνωσίας στον ευρύτερο χρηματοπιστωτικό τομέα, γεγονός που μπορεί να το αναγάγει σε σημαντικό εργαλείο ανάπτυξης των τραπεζικών συστημάτων των χωρών της περιοχής.